

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.
© Lietuvos bankas, 2018

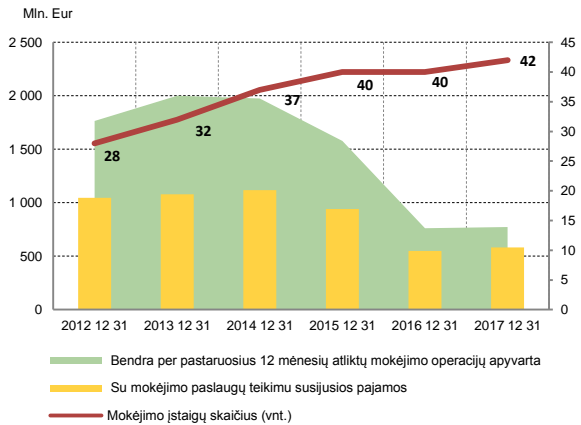
Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius
Tel. (8 5) 268 0029, faksas (8 5) 268 0038

www.lb.lt
info@lb.lt

Viešasis mokėjimo įstaigų sąrašas. 2017 m. gruodžio 31 d. Viešajame mokėjimo įstaigų sąrašė buvo 42 mokėjimo įstaigos¹. Per 2017 m. buvo išduotos 5 naujos mokėjimo įstaigų licencijos, o 3 mokėjimo įstaigos turėtas mokėjimo įstaigų licencijas pakeitė į elektroninių pinigų įstaigų licencijas. 30 įstaigų turėjo licencijas, suteikiančias teisę teikti mokėjimo paslaugas Lietuvos Respublikoje ir kitose ES valstybėse narėse, 12 – mokėjimo įstaigos ribotos veiklos licencijas, galiojančias tik Lietuvos Respublikoje ir numatančias, kad mokėjimo įstaigos per pastaruosius 12 mėn. įvykdytų mokėjimo operacijų sumos vidurkis būtų ne didesnis kaip 3 mln. Eur per mėn. Mokėjimo įstaigų sektoriuje veikiančių 28 įstaigų veiklos modelis yra mažesnės rizikos, apima komunalinių ir kitų mokesčių surinkimo, pensijų ir kitų išmokų pristatymo paslaugas.

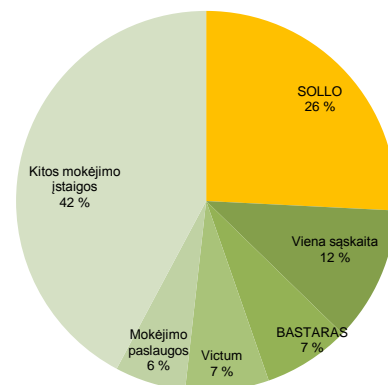
Vykdyta veikla. Audituotų (kai auditas yra privalomas) ir visuotinių akcininkų susirinkimų patvirtintų finansinių ataskaitų duomenimis, mokėjimo įstaigos per 2017 m. iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos gavo 10,5 mln. Eur pajamų. Palyginti su praėjusiais metais, šios pajamos išaugo 5,8 proc. Bendra per pastaruosius 12 mėn. atliktų mokėjimo operacijų apyvarta sudarė 772,8 mln. Eur. Palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, ji išaugo 11,3 mln. Eur, arba 1,5 proc. Nors ir 2017 m. mokėjimo operacijos ir pajamos iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos nuosaikiai augo, šie abu rodikliai sumažėjo, ir didžiąją jų sumažėjimo nuo 2016 m. dalį nulėmė tai, kad AB Lietuvos paštas, užėmusi reikšmingą visos mokėjimo įstaigų sistemos dalį, 2016 m. gavo elektroninių pinigų įstaigos licenciją, t. y. išplėtė vykdomos veiklos modelį suteikdama galimybę klientams atsidaryti sąskaitas mokėjimams atlikti, o UAB „Perlo paslaugos“ ir Mokėjimo terminalų sistemų, UAB, atitinkamai 2015 m. pabaigoje ir 2017 m. pabaigoje gavusių ir elektroninių pinigų įstaigos licencijas, veiklos finansiniai duomenys buvo įtraukti ne į mokėjimo įstaigų, o į elektroninių pinigų įstaigų sistemą. Kaip ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais, dauguma mokėjimo įstaigų vykdė kitą ūkinę ir komercinę veiklą, o mokėjimo paslaugas teikė tik kaip papildomas, todėl ir visų mokėjimo įstaigų pajamų iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos dalis, ir įsiskolinimų už teikiamas mokėjimo paslaugas dalis sudarė atitinkamai 21,7 proc. visų pajamų ir 35,4 proc. visų įsipareigojimų. Kita vertus, per 2017 m. 14 mokėjimo įstaigų gavo pajamų vien tik iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos arba jų gautos pajamos sudarė daugiau kaip 90 proc. visų pajamų. 2017 m. 6 mokėjimo įstaigos licencijuojamos veiklos dar nevykdė.

1 pav. Mokėjimo įstaigų veiklos duomenys
(2012–2017 m.)

Šaltinis: Lietuvos banko skaičiavimai.

2 pav. Didžiausių mokėjimo įstaigų dalis mokėjimo įstaigų sistemoje pagal mokėjimo paslaugų pajamas
(2017 m. gruodžio 31 d.)

Šaltinis: Lietuvos banko skaičiavimai.

¹ UAB „Perlo paslaugos“ ir Mokėjimo terminalų sistemos, UAB, turi ir elektroninių pinigų įstaigos licencijas, todėl jų 2017 m. veiklos finansiniai duomenys įtraukti ne į mokėjimo įstaigų, o į elektroninių pinigų įstaigų sistemą.

Palyginti su 2016 m., 5 didžiausių mokėjimo įstaigų rinkos dalis ataskaitiniu laikotarpiu beveik nepakito: bendra mokėjimo operacijų apyvartos dalis sudarė 66 proc. (išaugo 2 p. p.), o pajamos iš licencijuojamos veiklos – 57,8 proc. (sumažėjo 0,7 proc. p.) rinkos. Rinkos lyderio pozicijas 2017 m. užėmė SOLLO, UAB, teikianči pinigų perlaidas per MAXIMA LT, UAB, tinklą: jos pajamos iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos siekė 26 proc. visų mokėjimo paslaugų pajamų, apyvarta – 33 proc. bendros mokėjimo operacijų apyvartos.

Veiklos riziką ribojančių reikalavimų vykdymas. Visos mokėjimo įstaigos taikė Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų įstatyme (toliau – Įstatyme) nustatytą mokėjimo paslaugų vartotojų ar iš kito mokėjimo paslaugų teikėjo gautų lėšų apsaugos reikalavimą: šias lėšas atskyrė nuo kitų fizinių arba juridinių asmenų, kurie nėra mokėjimo paslaugų vartotojai, lėšų ir jas laikė kredito įstaigų sąskaitose. Ataskaitinę datą, kaip ir praėjusiais metais, 8 mokėjimo įstaigos taikė ir kitą mokėjimo paslaugų vartotojų lėšų apsaugos būdą – buvo sudariusios laidavimo (garantijos) sutartis su draudimo bendrove ar kredito įstaiga šioms lėšoms apdrausti.

2017 m. gruodžio 31 d. visos mokėjimo įstaigos, turinčios mokėjimo įstaigos ribotos veiklos licencijas, vykdė Įstatyme nustatytą mokėjimo operacijų sumos vidurkio (ne didesnis kaip 3 mln. Eur per mėn.) reikalavimą.

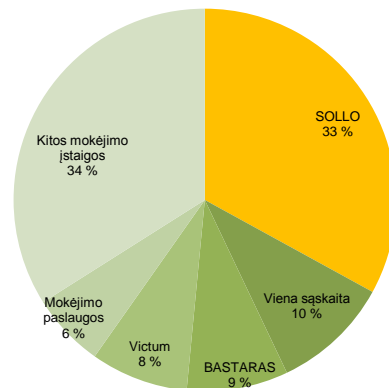
2017 m. gruodžio 31 d. bendras mokėjimo įstaigų nuosavo kapitalo dydis buvo 9,2 mln. Eur. Bendras nuosavo kapitalo poreikis (apskaičiuotas taikant vieną iš Lietuvos banko patvirtintų mokėjimo įstaigos pasirinktų metodų) minėtą datą sudarė 1,7 mln. Eur. Dėl gana mažos mokėjimo operacijų apimtys ir kitų finansinių duomenų, naudojamų skaičiuojant nuosavo kapitalo poreikio dydį, iš visų mokėjimo įstaigų, kurioms privaloma vykdyti nuosavo kapitalo reikalavimą, 10 mokėjimo įstaigų nuosavo kapitalo poreikis neviršijo minimalaus Įstatyme nustatyto dydžio (20 tūkst. Eur). Vienai mokėjimo įstaigai teko imtis priemonių, kad jos apskaičiuotas nuosavas kapitalas būtų ne mažesnis už nuosavo kapitalo poreikį. Padengusi susikaupusius nuostolius, nuosavo kapitalo reikalavimo vykdymą įstaiga užtikrino po ataskaitinės datos. Pažymėtina, kad 21 mokėjimo įstaiga, apskaičiuodama nuosavo kapitalo poreikį, taikė B metodą, pagrįstą pastarųjų 12 mėn. mokėjimo operacijų sumos vidurkiu, 4 – C metodą, pagrįstą mokėjimo paslaugų pajamomis ir išlaidomis, ir 5 – A metodą, pagrįstą mokėjimo įstaigos pastoviosiomis išlaidomis. Lietuvos banko interneto svetainėje viešai skelbiama informacija apie kiekvienos mokėjimo įstaigos metų ir kiekvieno ketvirčio [pagrindinius veiklos rodiklius](#) ir veiklos riziką ribojančių reikalavimų vykdymą.

Pokyčiai mokėjimo įstaigų teisinio reglamentavimo srityje. 2018 m. sausio 13 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva ES 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje ([PSD2](#)). Siekdama laiku įgyvendinti PSD2 nuostatas, 2017 m. Lietuvos Respublikos finansų ministerija kartu su Lietuvos banku parengė [teisės aktų, kuriais įgyvendinama PSD2, paketą](#). PSD2 nuostatas Lietuvoje įgyvendinantis teisės aktai yra priimti 2018 m. balandžio 17 d. ir įsigalios nuo 2018 m. rugpjūčio 1 d. Lietuvos bankas taip pat rengia poįstatyminius teisės aktus, kurie reglamentuos priežiūrai skirtos informacijos teikimo Lietuvos bankui turinį ir periodiškumą.

Įstaigos, **turinčios mokėjimo įstaigos licenciją**, privalo ne vėliau kaip **iki 2018 m. lapkričio 1 d.** Lietuvos bankui pateikti dokumentus, duomenis ir (arba) informaciją, patvirtinančius, kad jos laikosi visų priimtuose naujuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų atitinkamai licencijai gauti. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad ši pareiga nustatyta mokėjimo įstaigoms, turinčioms mokėjimo įstaigos licenciją, o tos mokėjimo įstaigos, kurios turi ribotą mokėjimo įstaigos licenciją, neturi teikti papildomų dokumentų, informacijos ir (arba) duomenų Lietuvos bankui, patvirtinančių šių įstaigų atitiktį licencijavimo reikalavimams.

Įstaigos, kurios iki 2018 m. rugpjūčio 1 d. teikė **mokėjimo inicijavimo ir sąskaitos informacijos teikimo paslaugas** ir ketina teikti jas toliau, turės kreiptis į Lietuvos banką dėl licencijos pakeitimo (papildymo) ir pateikti reikiamą informaciją ir dokumentus. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Europos bankininkystės institucija parengė [gaires](#) dėl kriterijų, kaip nustatyti profesinės civilinės atsakomybės draudimo arba kitos panašios garantijos mažiausią sumą. Taip pat Europos bankininkystės institucija parengė minėtos profesinės civilinės atsakomybės draudimo arba kitos panašios garantijos mažiausios sumos apskaičiavimo [irankį](#). Minėtą draudimą ar garantiją privalo turėti mokėjimo įstaigos, teikiančios mokėjimo inicijavimo paslaugas arba sąskaitos informacijos paslaugas, o kriterijais nustatoma, kokia turi būti draudimo ar garantijos suma. Lietuvos bankas, vykdydamas jam pavestas finansų rinkos priežiūros funkcijas, vadovausis šiomis gairėmis. Jomis turėtų va-

3 pav. Didžiausių mokėjimo įstaigų dalis mokėjimo įstaigų sistemoje pagal mokėjimo operacijų apyvartą (2017 m. gruodžio 31 d.)

Šaltinis: Lietuvos banko skaičiavimai.

dovautis ir Lietuvoje įsteigtos mokėjimo įstaigos, teikiančios mokėjimo inicijavimo arba sąskaitos informacijos paslaugas.

2017 m. buvo Lietuvos bankas parengė keletą pozicijų ir gairių (<http://www.lb.lt/pozicijos>), kurios aktualios mokėjimo įstaigų sektoriui. Pozicija „Dėl virtualių valiutų ir pirminio virtualiųjų valiutų žetonų platinimo (ICO)“ Lietuvos bankas rekomenduoja atsiriboti, susilaikyti nuo virtualiųjų valiutų pirkimo, laikymo ar pardavimo, ICO vykdymo ar žetonų platinimo, siekiant sumažinti riziką, kylančią dėl virtualiųjų valiutų schemų ir reguliuojamų finansinių paslaugų sąveikos, įskaitant rizikas, susijusias su pinigų plovimu ir kitais finansiniais nusikaltimais ir su rinkos dalyvių, dalyvaujančių virtualiųjų valiutų schemose, finansinio pajėgumo neaiškumu ir neapibrėžtumu. Lietuvos banko vertinimu, veikla, susijusi su virtualiosiomis valiutomis, nėra suderinama su finansinių paslaugų teikimu, todėl veikla, susijusi su virtualiosiomis valiutomis, turėtų būti atskirta nuo mokėjimo įstaigos veiklos.

Pozicija „Dėl bankų elgsenos neaktyvias banko sąskaitas turinčių klientų atžvilgiu“ raginama imtis aktyvių veiksmų, kad būtų uždarytos gyventojų ilgai nenaudojamos, bet jiems kainuojančios sąskaitos. Minėta pozicija yra skirta bankams ir kredito unijoms, o mokėjimo įstaigoms rekomenduojama jos laikytis.

Lietuvos bankas yra įgaliotas prižiūrėti, kaip laikomasi 2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos priimto Reglamento (ES) 2015/751 dėl tarpbankinių mokesčių už kortele grindžiamas mokėjimo operacijas nuostatų, todėl pozicijoje „Dėl Europos Parlamento ir Tarybos priimto Reglamento (ES) 2015/751 dėl tarpbankinių mokesčių už kortele grindžiamas mokėjimo operacijas nuostatų taikymo“ pateikė savo nuomonę dėl tam tikrų šio reglamento nuostatų aiškinimo.

Bus vadovaujamasi „Europos bankininkystės institucijos priimtomis Mažmeninės bankininkystės produktų priežiūros ir valdymo gairėmis“, kuriose aptariama, kaip gamintojai ir platintojai turėtų reglamentuoti ir įgyvendinti produktų priežiūros ir valdymo procesą, kuris būtų sudėtinė bendrųjų organizacinių reikalavimų, susijusių su įmonių vidaus kontrolės sistemomis, dalis. Minėtos gairės taikomos vidaus procesams, funkcijoms ir strategijoms, susijusioms su produktų diegimu, platinimu rinkoje ir jų peržiūra per visą produkto gyvavimo ciklą. Jos nustato procedūras, užtikrinančias, kad būtų atsižvelgiama į tikslines rinkos interesus, tikslus ir ypatumus.